

Asia: VN/34090/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laivaväkilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laivaväkilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto (työsuojeluviranomainen) kiittää Liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa.

Työsuojeluviranomainen pitää esitystä pääosin kannatettavana.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia työsuojeluviranomaisen tehtäviin tai toimivaltuuksiin. Työsuojeluviranomainen toteaa, ettei esityksessä ehdoteta muutoksia työsuojeluviranomaisen toimivaltaan, tehtäviin tai oikeuteen saattaa miehitystä koskevia kysymyksiä Liikenne- ja viestintäviraston arvioitavaksi. Esityksen vaikutukset kohdistuvat tältä osin ensisijaisesti Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaan ja mahdollisuuksiin ryhtyä toimenpiteisiin oma-aloitteisesti.

Työsuojeluviranomainen pitää perusteltuna sitä, että Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan mahdollisuutta arvioida aluksen vähimmäismiehitys uudelleen ja peruuttaa miehitystodistus myös oma-aloitteisesti tilanteissa, joissa aluksen turvalliseen miehitykseen liittyvien veloitteiden noudattamisessa havaitaan puutteita. Ehdotettu muutos selkeyttää viranomaisen toimivaltuuksia ja voi osaltaan vahvistaa merenkulkijoiden turvallisia työoloja.

Työsuojeluviranomainen esittää kuitenkin harkittavaksi, olisiko jatkossa mahdollista arvioida myös miehitystodistukseen liittyvän ennakkollisen lausunntomenettelyn tarpeellisuutta. Käytännössä työsuojeluviranomaisen antamilla lausunnoilla on ollut vain vähäinen vaikutus vahvistettavien miehitystodistusten sisältöön. Työsuojeluviranomaisella ei myöskään ole miehitystodistuksen käsittelyvaiheessa käytettävissään sellaista tietoa aluksen käytännön toiminnasta,

työkuormituksesta tai lepoaikojen toteutumisesta, jonka perusteella miehityksen riittävyttä voitaisiin arvioida merkittävästi Liikenne- ja viestintäviraston omaa arviointia paremmin.

Työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan turvallisuuden kannalta vaikuttavampi toimintamalli voisi perustua nykyistä vahvemmin jälkikäteiseen valvontaan. Työsuojeluvalvonnassa voidaan havaita esimerkiksi lepoaikojen toteutumiseen, työkuormitukseen tai turvalliseen työn järjestämiseen liittyviä puutteita, jotka osoittavat aluksen vähimmäismiehityksen olevan käytännössä riittämätön. Tällaisissa tilanteissa havainnot voitaisiin saattaa nykyistä aktiivisemmin Liikenne- ja viestintäviraston tietoon miehityksen uudelleenarviointia varten.

Samalla työsuojeluviranomainen toteaa, että miehitystodistuksen vahvistaminen kuuluu Liikenne- ja viestintäviraston ydintehtäviin. Virastolla tulee olla riittävä asiantuntemus tunnistaa hakemusvaiheessa myös ilmeiset miehitykseen liittyvät puutteet tai alimitoitukset ilman erillistä työsuojeluviranomaisen ennakkolausuntoa.

Työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan olisi perusteltua arvioida, voitaisiinko ennakkolisesta lausuntomenettelystä luopua ja kohdentaa vastaavat viranomaisresurssit nykyistä vaikuttavammin lepoaikojen, työkuormituksen ja käytännön miehityksen riittävyden valvontaan sekä valvontahavaintojen hyödyntämiseen miehityksen uudelleenarvioinnissa. Tällainen toimintamalli voisi samanaikaisesti parantaa valvonnan vaikuttavuutta, vahvistaa viranomaisten välistä yhteistyötä ja vähentää hallinnollista työtä ilman, että turvallisuustaso heikkenisi.

Valtioneuvoston asetus aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annetun asetuksen muuttamisesta

-

Valtioneuvoston asetus nimetyiltä katsastajalta, aluksenmittaajalta, tarkastajalta ja lippuvaltiotarkastajalta edellytetystä kokemuksesta ja osaamisesta

-

Eriksson Aki
Lupa- ja valvontavirasto - Työsuojeluosasto